

Aan de gemeenteraad

Op 21 februari 2024 stelde M.Y. Morkoç (GroenLinks) ons schriftelijke vragen over Rotterdam kiest haar eigen pad.

Inleidend wordt gesteld:

'Wat GroenLinks betreft, zou onze publieke buitenruimte zo goed mogelijk moeten aansluiten bij de behoeften en wensen van zowel de mens als de natuur. Dit kan bijvoorbeeld door middel van olifantenpaden. Deze paden ontstaan regelmatig als reactie op stedelijke ontwerpen die te weinig rekening hebben gehouden met het daadwerkelijke gebruik van de ruimte. Zie voor voorbeelden de bijgevoegde foto's, de Instagrampagina 'Olifantenpaadjes'¹ en de site en het boek hierover van voormalig Fotograaf des Vaderlands Jan Dirk van den Burg.²

Zoals wij eerder vijandige architectuur hebben aangekaart, willen wij kijken naar mogelijkheden om de buitenruimte beter in te richten voor alle Rotterdammers. GroenLinks hoopt hierdoor ook meer ruimte te creëren voor groene plekken. In reactie op schriftelijke vragen benoemde de gemeente Utrecht al eerder dat olifantenpaden juist een positief effect kunnen hebben op de natuur.³ Door Rotterdam zo te ontwerpen dat het olifantenpaden omarmt, bevordert het een meer inclusieve, toegankelijke en gastvrije omgeving die zowel de mobiliteit (daadwerkelijk gebruik) als het welzijn van groen verbetert.'

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Is het college bekend met het concept 'olifantenpaden?'

Antwoord:

Ja, het is bekend dat olifantenpaadjes in de openbare ruimte ontstaan.

Vraag 2:

Wat is het huidige beleid rondom olifantenpaden? Wat gebeurt er zodra een olifantenpad wordt gecreëerd?

Antwoord:

De gemeente heeft geen beleid rondom olifantenpaden. Of er wat gebeurt hangt af van de situatie. Vaak gebeurt er niets. Soms wordt een olifantenpad na verloop van tijd geformaliseerd, bijvoorbeeld op initiatief van bewoners of de gemeente. Het kan ook gebeuren dat de doorloop versperd wordt omdat het gebruik ervan leidt tot gevaarlijke situaties in het verkeer.

Voorts wordt gesteld:

'Verschillende steden in de wereld hebben goede ervaringen met een ultieme vorm van burgerparticipatie: het aanleggen van paden aan de hand van 'olifantenpaden.' Dit zijn paden die op natuurlijke manier ontstaan, bijvoorbeeld op gras, doordat mensen vaak hetzelfde pad kiezen om van A naar B te lopen. Zo gebruikte Kopenhagen bijvoorbeeld de natuurlijke looproutes die na een sneeuwbuï zichtbaar werden om de ruimte beter in te richten.

Een voorbeeld van deze vorm van burgerparticipatie is het 'Oregon Experiment', waarin bij de aanleg van een nieuwe campus niet vooraf paden waren aangelegd, maar de paden pas werden aangelegd nadat olifantenpaden ontstonden, doordat de studenten bepaalde routes veel gebruikten. Dit idee werd eerder -ook al in Utrecht- door een columnist in het AD geopperd.⁵ GroenLinks vraagt zich af of deze manier van de publieke ruimte ontwerpen de stad kan verbeteren.'

Vraag 3:

Is het college bekend met deze ontwerpstrategie, waarbij de gebruikers van de ruimte door hun gedrag de ruimte mede vormgeven?

Antwoord:

Ja, deze ontwerpstrategie is bekend en wordt incidenteel ook toegepast.

Vraag 4:

Is het college het met GroenLinks eens dat dit, mits succesvol uitgevoerd, een fantastische vorm van participatie is?

Antwoord:

Ja, het is een zeer zuivere vorm van participatie, maar niet altijd gewenst. In de meeste gevallen is het olifantenpad de kortste weg. Maar de kortste weg is echter niet altijd de beste weg. Zo moet een route voldoende toegankelijk en veilig zijn.

Vraag 5:

Ziet het college kansen bij toekomstige inrichtingen van publieke ruimte om deze methode toe te passen? Zo ja, bij welke projecten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Dit gebeurt wel eens maar hangt af van de situatie. De openbare ruimte moet voldoende toegankelijk zijn dus als olifantenpaden geformaliseerd worden moeten deze paden voorzien worden van goed beloopbare bestrating. Bij plantvakken en groengebieden kan een (verhard) pad het groen en de groenbeleving te sterk aantasten. In sommige gevallen worden plantvakken vanwege een aangename ruimtelijke beleving juist in een looproute geplaatst. In dit soort gevallen doen we juist ons best om het ontstaan van olifantenpaden te voorkomen. Daarnaast is de kortste route van A naar B niet altijd verkeersveilig of voldoende bruikbaar. Zo is een route op een steile helling niet begaanbaar voor mensen die slecht ter been zijn. Tot slot zou een wandeling door Het Park er heel anders uit zien als we niet de slingerpaden en verrassingen van de Engelse landschapstijl hadden, maar rechte, functionele routes.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

J.H. Meijer, l.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb